

**ZAKRES WIEDZY I UMIEJĘTNOŚCI NA POSZCZEGÓLNYCH ETAPACH**  
**VIII WOJEWÓDZKIEGO KONKURSU Z HISTORII DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH**  
**WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO ROKU SZKOLNYM 2026/2027**

§1. Konkurs na wszystkich trzech etapach (szkolnym, rejonowym i wojewódzkim) obejmuje i **poszerza** treści podstawy programowej wskazanej w *Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz. U. z 2017 r. poz. 356 ze zm.)*.

§2. Zestawy zadań uwzględniają cele wymienione w podstawie programowej kształcenia ogólnego (Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017r.) w części „Cele kształcenia – wymagania ogólne”. Są to:

1) Chronologia historyczna

- a) Odróżnianie przeszłości, teraźniejszości i przyszłości.
- b) Posługiwanie się podstawowymi określeniami czasu historycznego: epoka, okres p.n.e., okres n.e., tysiąclecie, wiek, rok.
- c) Obliczanie upływu czasu między wydarzeniami historycznymi.
- d) Umieszczanie procesów, zjawisk i faktów historycznych w czasie oraz porządkowanie ich i ustalanie związków przyczynowo skutkowych.
- e) Dostrzeganie zmiany w życiu politycznym i społecznym oraz ciągłości w rozwoju kulturowym.

2) Analiza i interpretacja historyczna

- a) Krytyczne analizowanie informacji uzyskanych z różnych źródeł (w tym kartograficznych), próba wyciągania z nich wniosków.
- b) Lokalizacja w przestrzeni procesów, zjawisk i faktów historycznych przy wykorzystaniu map i planów w różnych skalach.
- c) Rozróżnianie w narracji historycznej warstwy informacyjnej, wyjaśniającej i oceniającej.

d) Objaśnianie związków przyczynowo - skutkowych, analizowanie zjawisk i procesów historycznych.

e) Dostrzeganie potrzeby poznawania przeszłości dla rozumienia procesów zachodzących we współczesności.

3) Tworzenie narracji historycznej

a) Konstruowanie ciągów narracyjnych przy wykorzystaniu zdobytych informacji źródłowych.

b) Posługiwanie się pojęciami historycznymi i wyjaśnianie ich znaczenia.

c) Przedstawianie argumentów uzasadniających własne stanowisko w odniesieniu do procesów i postaci historycznych.

d) Tworzenie krótkich i długich wypowiedzi: planu, notatki, rozprawki, prezentacji.

§3. Zadania etapu I – szkolnego obejmują zagadnienia wymienione w podstawie programowej kształcenia ogólnego (Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r.) w części „Treści nauczania – wymagania szczegółowe”:

1) Cywilizacje starożytne

2) Bizancjum i Świat islamu

3) Średniowieczna Europa

4) Społeczeństwo i kultura średniowiecznej Europy

5) Polska w okresie wczesnopiastowskim

6) Polska w okresie rozbitcia dzielnicowego

7) Polska w XIV i XV wieku

8) Wielkie odkrycia geograficzne

9) „Złoty wiek” w Polsce na tle europejskim

10) Początki Rzeczypospolitej Obojga Narodów

11) Rzeczpospolita Obojga Narodów i jej sąsiedzi w XVII wieku.

12) Europa w XVII i XVIII wieku

13) Rzeczpospolita Obojga Narodów w I połowie XVIII wieku.

§4. Zadania etapu II – rejonowego obejmują poniższe zagadnienia oraz te przedstawione na etapie pierwszym konkursu:

1) Powstanie Stanów Zjednoczonych

2) Wielka rewolucja we Francji

3) Rzeczpospolita w dobie stanisławowskiej

- 4) Walka o utrzymanie niepodległości w ostatnich latach XVIII wieku
- 5) Epoka napoleońska
- 6) Europa po kongresie wiedeńskim
- 7) Ziemie polskie w latach 1815-1848
- 8) Powstanie styczniowe
- 9) Europa i Świat w II połowie XIX wieku i na początku XX wieku
- 10) Ziemie polskie pod zaborami w II połowie XIX wieku i na początku XX wieku
- 11) I wojna światowa
- 12) Sprawa polska w I wojnie światowej

§5. Zadania etapu III – wojewódzkiego obejmują poniższe zagadnienia oraz te przedstawione na etapie pierwszym i drugim konkursu:

- 1) Europa i świat po I wojnie światowej
- 2) Odrodzenie Państwa Polskiego po I wojnie światowej
- 3) II Rzeczpospolita w latach 1921-1939
- 4) Społeczeństwo i gospodarka II Rzeczypospolitej
- 5) Droga do wojny
- 6) Wojna obronna Polskie we wrześniu 1939 roku. Agresja Niemiec (1 września) i Związku Sowieckiego (17 września)
- 7) II wojna światowa i jej etapy
- 8) Polska pod okupacją niemiecką i sowiecką
- 9) Sprawa polska w czasie II wojny światowej
- 10) Świat po II wojnie światowej
- 11) Początki komunizmu w Polsce
- 12) Stalinizm w Polsce i jego skutki
- 13) Polska w latach 1957-1981
- 14) Dekada 1981-1989
- 15) Narodziny III Rzeczypospolitej
- 16) Miejsce Polski w świecie współczesnym

**Uwagi i informacje dodatkowe**

§6. Na każdym etapie konkursu zadania obejmują i **poszerzają treści podstawy programowej** z historii.

§7. Na każdym etapie konkursu mogą się znaleźć zadania z wykorzystaniem różnych źródeł historycznych np. mapa, plan, karykatura, źródło ikonograficzne, tekst źródłowy, zdjęcie, fotografia, dane statystyczne etc..

§8. W testach na wszystkie trzy etapy mogą znaleźć się zadania dotyczące ważnych wydarzeń historycznych związanych z przypadającymi w latach 2026 i 2027 rocznic.

§9. Na każdym etapie konkursu w przygotowanym teście **będzie obecne minimum jedno zadanie związane z historią regionu świętokrzyskiego.**

### **Wykaz obowiązującej literatury**

§10. Podstawowym źródłem informacji dla uczniów przystępujących do Konkursu są podręczniki szkolne i zeszyty ćwiczeń do historii (klasa IV – VIII) dopuszczone do użytku szkolnego.

§11. Materiały w formie linków:

Na I etap:

- <https://www.youtube.com/watch?v=l1ld-QjkPIY>,
- <https://www.youtube.com/watch?v=cs9X2RiKb2E>;

Na II etap:

- <https://www.youtube.com/watch?v=Fy0OMv6xQxE>,
- <https://www.youtube.com/watch?v=mT3znO27hhk> (tu jest trochę słaba jakość głosu! więc może alternatywnie ten materiał będzie lepszy: <https://www.youtube.com/watch?v=nN7ZpgWGw6E> )

Na III etap:

- <https://www.youtube.com/watch?v=rNtcipmu9Bk>
- <https://www.youtube.com/watch?v=Z9KwN-alql>

§12. **Dodatkowe materiały, zalecane w ramach przygotowań do konkursu** (seria Pomniki Historii):

- <https://www.youtube.com/watch?v=LcjzDiWeuks&list=PL9WzZUVLsKgO-MmuixQJWJgWJg6y6dHPf&index=10>,

- <https://www.youtube.com/watch?v=YgJYZPmow0&list=PL9WzZUVLsKgO-MmuixQJWJgWJg6y6dHPf&index=11>,
- <https://www.youtube.com/watch?v=kUW6BNJisLo&list=PL9WzZUVLsKgO-MmuixQJWJgWJg6y6dHPf&index=15>,
- <https://www.youtube.com/watch?v=iLVeM3USsQ&list=PL9WzZUVLsKgO-MmuixQJWJgWJg6y6dHPf&index=20>,
- <https://www.youtube.com/watch?v=LcjzDiWeuks&list=PL9WzZUVLsKgO-MmuixQJWJgWJg6y6dHPf&index=10>

Wojewódzka Komisja Konkursu z Historii **rekomenduje** następującą literaturę uzupełniającą:

1. Sobańska – Bondaruk M., Lenard S., *Wiek V-XV, Wiek XVI-XVIII, Wiek XIX, Wiek XX – Wybór tekstów źródłowych z propozycjami metodycznymi dla nauczycieli historii i studentów*. Warszawa: Wydawnictwo PWN, 1995-1997 (cztery części).
2. Wipszycka E., Tazbir J., Tazbir J., Szwarc A., Roszkowski W., *Wielki atlas historyczny*, Warszawa: Wydawnictwo Demart, 2002 i następne.